

No Φ.092.22/6044

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Δ. & Γ. ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Αρ. Προσφυγής 36836/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

2 Οκτωβρίου 2014

Αυτή η απόφαση είναι οριστική. Μπορεί να υποστεί διορθώσεις μορφής (τύπου).

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, SERVICE DE
TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No Φ.092.22/6044

Στην υπόθεση Δ. & Γ. κατά ΕΛΛΑΔΑΣ,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συνεδριάζοντας σε συμβούλιο αποτελούμενο από τους:

Mirjana Lazarova Trajkovska, Πρόεδρος

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Ksenija Turkovic, Δικαστές

Και από τον *Soren Nielsen*, αναπληρωτή γραμματέα του τμήματος,

Αφού συσκέφθηκε σε συμβούλιο στις 9 Σεπτεμβρίου 2014, εκδίδει την
ακόλουθη απόφαση η οποία υιοθετήθηκε αυτή την ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από μία προσφυγή (Αρ. 36836/09) η οποία στρέφεται κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από τον **Κο Π. Δ.**, έλληνα υπήκοο και την **Κα Α. Γ.** («οι προσφεύγοντες») οι οποίοι προσέφυγαν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στις 4 Ιουλίου 2009 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών («Η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από μία μη κυβερνητική οργάνωση, την *Greek Helsinki Monitor*, η οποία έχει την έδρα της στα Γλυκά Νερά. Η Ελληνική Κυβέρνηση («Η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξουσίου της, την *Κα Κ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ*, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τον *Κο Ι. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟ*, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 17 Ιανουαρίου 2012, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στη Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ**Ι. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ**

4. Οι προσφεύγοντες γεννήθηκαν αντίστοιχα το 1953 και το 1947 και διαμένουν στα Γλυκά Νερά Αττικής.

5. Την εποχή των γεγονότων, ο πρώτος προσφεύγων ήταν ο διευθυντής και η δεύτερη η υπεύθυνη των θεμάτων αντισημιτισμού στους κόλπους του Ελληνικού Παρατηρητηρίου Συμφωνιών του Ελσίνκι, μία μη κυβερνητική

οργάνωση η οποία ανέπτυξε τις δραστηριότητες της στο πεδίο της προάσπισης
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, SERVICE DE
TRADUCTION

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No Φ.092.22/6044

των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στις 5 Αυγούστου 2007, ο πρώτος προσφυγών ειδοποίησε τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών για ένα άρθρο με περιεχόμενο δήθεν αντισημιτικό το οποίο κυκλοφόρησε στις 28 Ιουλίου 2007 σε μία ημερήσια ακροδεξιά εφημερίδα «Άλφα Ένα». Μετά το κλείσιμο της δικαστικής έρευνας, ποινικές διώξεις ασκήθηκαν κατά του διευθυντή της ανωτέρω ονομαζόμενης εφημερίδας και του συντάκτη του εν λόγω άρθρου. Οι κατηγορίες αναφερόταν, κατ' αρχήν, στην παραβίαση του άρθρου 2 του νόμου 927/79, λεγόμενο «αντισημιτικό νόμο» ο οποίος καταδικάζει την εξάπλωση ιδεών που αποτελούν επίθεση εναντίον ενός ή περισσότερων ατόμων λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής του/τους καταγωγής. Κατά δεύτερον, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα κατηγορήθηκαν για εξάπλωση, μέσω του τύπου, ψεύτικων πληροφοριών.

6. Στις 7 Ιανουαρίου 2009, την ημερομηνία της ακρόασης, αφού διαβεβαίωσε ότι ήταν εβραϊκής καταγωγής, η δεύτερη προσφεύγουσα παρίστατο ως πολιτικώς ενάγουσα για το ποσό των τριάντα Ευρώ. Ο πρώτος προσφεύγων δεν παρίστατο ως πολιτικώς ενάγων στην εν λόγω διαδικασία αλλά ακούστηκε ως μάρτυρας. Ιδιαίτερα, ισχυρίζεται ότι του ζητήθηκε κατά την ακρόαση, δυνάμει του άρθρου 217 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, να δώσει στο δικαστήριο τα προσωπικά του δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης της θρησκείας του. Ο πρώτος προσφεύγων διαβεβαιώνει ότι είχε ενημερωθεί το δικαστήριο ότι δεν ήταν χριστιανός ορθόδοξος αλλά άθεος για να μην ορκισθεί όπως προβλέπεται από το άρθρο 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Δυνάμει του άρθρου 220 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ο αρμόδιος δικαστής είχε δεχθεί το αίτημα του.

7. Την ίδια ημερομηνία, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών αθώωσε τους κατηγορούμενους. Επιβεβαίωσε ότι το ενοχοποιητικό άρθρο αναφερόταν σε σιωνιστές «οι οποίοι χρησιμοποιούν Βρετανούς και Αμερικανούς ως πράκτορες προκειμένου να ανάψουν πόλεμο στα Βαλκάνια (...)». Το Πλημμελειοδικείο δέχθηκε, αφ' ενός, ότι επρόκειτο για έκφραση ιδεών και όχι για κοινοποίηση πληροφοριών, και κατά συνέπεια, ότι η αξιόποινη πράξη της «εξάπλωσης ψεύτικων πληροφοριών» δεν είχε διαπραχθεί. Κατά

δεύτερον, το Πλημμελειοδικείο έκρινε ότι δεν είχε υπάρξει παραβίαση του
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, SERVICE DE
TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No Φ.092.22/6044

νόμου 927/79 αφού το ενοχοποιητικό άρθρο αναφερόταν σε «σιωνιστές», δηλαδή πρόσωπα εβραϊκής καταγωγής που είχαν προσχωρήσει σε μία ιδιαίτερη ιδεολογία εθνικιστικής χροιάς. Σύμφωνα με το δικαστήριο, ο όρος «σιωνιστής» δεν αναφερόταν σε όλα τα πρόσωπα εβραϊκής καταγωγής, όπως η προσφεύγουσα, και συνεπώς, η αξιόποινη πράξη που ορίζει το άρθρο 2 του νόμου 927/79 δεν είχε διαπραχθεί (αρ. απόφασης 185/2009). Αυτή η δικαστική απόφαση δημοσιεύθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2009. Το πρακτικό της κατάθεσης του πρώτου προσφεύγοντα ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών έφερε στο οποίο ο όρος «ορθόδοξος χριστιανός» είχε διαγραφεί χωρίς να αντικατασταθεί από αυτό του άθεου.

8. Στις 13 Ιανουαρίου 2009, ο πρώτος προσφεύγων έστειλε μία επιστολή στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών ενημερώνοντας τον για την έκβαση της ποινικής δίωξης και ζητώντας του να ασκήσει έφεση κατά της απόφασης 185/2009. Σύμφωνα με τον πρώτο προσφεύγοντα, ενημερώθηκε προφορικά, μεταγενέστερα αφού η αίτηση του είχε απορριφθεί.

II. ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

9. Την εποχή των γεγονότων, τα οικεία άρθρα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας όριζαν:

Άρθρο 217

Εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα

«Ο μάρτυρας, πριν καταθέσει, καλείται να δηλώσει το όνομα και το επώνυμό του, τον τόπο της γέννησης και της κατοικίας του, την ηλικία και τη θρησκεία του (...).»

Άρθρο 218, παράγραφος 1

Όρκος των μαρτύρων στο ακροατήριο

«1. Κάθε μάρτυρας οφείλει, πριν εξεταστεί στο ακροατήριο, να ορκιστεί δημόσια, θέτοντας το δεξιό του χέρι στο ιερό ευαγγέλιο, τον εξής όρκο: «Ορκίζομαι στο Θεό να πω με ευσυνειδησία όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να αποκρύψω τίποτε. Αν δεν τηρηθεί η διάταξη αυτή, η διαδικασία είναι άκυρη.»

Άρθρο 219, παράγραφος 1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, SERVICE DE
TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

Ορκοδοσία κατά την ανάκριση

"Κατά την ανάκριση, οι μάρτυρες δίνουν τον όρκο που προβλέπεται από το άρθρο 218 (...)".

Άρθρο 220**Όρκοι αλλόθρησκων**

«1. Αν ο μάρτυρας πιστεύει σε θρησκεία αναγνωρισμένη ή απλώς ανεκτή από το κράτος και σ'αυτήν υπάρχει γνωστός τύπος όρκου, ο τύπος αυτός είναι έγκυρος στην ποινική διαδικασία.

2. Αν ο μάρτυρας πιστεύει σε θρησκεία που δεν επιτρέπει τον όρκο, καθώς και αν εκείνος που ανακρίνει ή το δικαστήριο πειστεί ύστερα από σχετική δήλωση του μάρτυρα ότι αυτός δεν πιστεύει σε καμία θρησκεία, ο όρκος που δίνεται είναι ο ακόλουθος: «Δηλώνω επικαλούμενος την τιμή μου και τη συνείδησή μου ότι θα πω όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να αποκρύψω τίποτε.»

10. Στην απόφαση της 285/2001, η ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε:

«Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης, με την οποία προστατεύεται προεχόντως το ενδιάθετο φρόνημα του ατόμου αναφορικά με το θείο από κάθε κρατική επέμβαση, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και το δικαίωμα του ατόμου να μην αποκαλύπτει το θρήσκευμα που ακολουθεί ή τις θρησκευτικές εν γένει πεποιθήσεις του. Κανένας δεν μπορεί να εξαναγκασθεί με οποιονδήποτε τρόπο, να αποκαλύψει είτε αμέσως είτε εμμέσως, το θρήσκευμα ή τις θρησκευτικές εν γένει πεποιθήσεις του, υποχρεούμενος σε πράξεις ή παραλείψεις από τις οποίες θα τεκμαίρεται η ύπαρξη ή η ανυπαρξία τους. Καμία κρατική αρχή ή κρατικό όργανο δεν επιτρέπεται να επεμβαίνουν στον απαραβίαστο, κατά το Σύνταγμα, χώρο αυτό της συνείδησης του ατόμου και να αναζητούν το θρησκευτικό του φρόνημα, πολύ δε περισσότερο να επιβάλλουν την εξωτερίκευση των όποιων πεποιθήσεων του ατόμου αναφορικά με το θείο. Διάφορο δε είναι το ζήτημα της οικειοθελούς προς τις κρατικές αρχές γνωστοποίησης του θρησκευμάτος του ατόμου, η οποία όμως γίνεται με πρωτοβουλία του και για την άσκηση συγκεκριμένων δικαιωμάτων

που αναγνωρίζει η έννομη τάξη για την προστασία της θρησκευτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No Φ.092.22/6044

ελευθερίας (π.χ. η μη εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων για λόγους συνειδησιακής αντίρρησης, η απαλλαγή από τη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών και από συναφείς σχολικές υποχρεώσεις, όπως ο εκκλησιασμός και η ομαδική προσέγγιση, η ίδρυση ναού ή ευκτηρίου οίκου, η ίδρυση σωματίου θρησκευτικού χαρακτήρα) δεν τίθενται στο ίδιο επίπεδο (...)).

11. Στις 2 Απριλίου 2012, ο νόμος 4055/2012 άρχισε να ισχύει. Το άρθρο 39, παράγραφοι 2 και 3 αυτού του νόμου έφερε τροποποιήσεις στα άρθρα 217 και 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ιδιαίτερα, το άρθρο 39, παράγραφοι 2 και 3 του νόμου 4055/2012 ορίζει τα ακόλουθα:

«(...)

2. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 217 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«Ο μάρτυρας, πριν καταθέσει, καλείται να δηλώσει το όνομα και το επώνυμο του, τον τόπο της γέννησης και κατοικίας του, καθώς και την ηλικία του (...)).

3. Το άρθρο 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«1. Κάθε μάρτυρας οφείλει, πριν εξετασθεί στο ακροατήριο, να ορκιστεί δημόσια. Προς τούτο ερωτάται, αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο (...)).

(...))

12. Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 109, παράγραφος 1 του νόμου 4066/2012, το άρθρο 220 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καταργήθηκε.

13. Τέλος, το οικείο μέρος του νόμου 408 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ορίζει:

Πριν ορκισθεί ο μάρτυρας οφείλει να ερωτηθεί. Προς τούτο ερωτάται, αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 9 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

No Φ.092.22/6044

14. Ο πρώτος προσφεύγων διαμαρτύρεται ότι υποχρεώθηκε, κατά την ακρόαση του ως μάρτυρας ενώπιον του Πλημμελειοδικείου, να αποκαλύψει ότι δεν ήταν ορθόδοξος χριστιανός. Διαμαρτύρεται επίσης για την απουσία πραγματικής προσφυγής στο εσωτερικό δίκαιο μέσω της οποίας θα μπορούσε να εγείρει ενώπιον ενός εθνικού δικαστηρίου την αιτίαση του η οποία προκύπτει από την υποτιθέμενη παραβίαση της ελευθερίας του της θρησκείας. Επικαλείται τα άρθρα 9 και 13 της Σύμβασης οι διατάξεις των οποίων έχουν ως ακολούθως:

Άρθρο 9

«1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας, το δικαίωμα τούτο επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων, ως και την ελευθερίας εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων μεμονωμένως ή συλλογικώς, δημοσία ή κατ' ιδία, δια της λατρείας, της παιδείας και της ασκήσεων των θρησκευτικών καθηκόντων και τελετουργιών.

2. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέσει αντικείμενο έτερων περιορισμών πέραν των προβλεπόμενων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική κοινωνία δια την δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως και ηθικής, ή την προάσπισιν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων».

Άρθρο 13

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των».

A. Επί του παραδεκτού

15. Η Κυβέρνηση επιβεβαιώνει κατ'αρχάς ότι ο πρώτος προσφεύγων υπέγραψε το έντυπο προσφυγής και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο. Ισχυρίζεται ότι εκτός κι' αν είναι ένα συμβούλιο εξουσιοδοτημένο να ασκεί το επάγγελμα ή είναι εγκεκριμένο από τον πρόεδρο του τμήματος, η προσφυγή πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη. Επιπλέον, η

No Φ.092.22/6044

Κυβέρνηση σημειώνει ότι στις παρατηρήσεις τους οι προσφεύγοντες χρησιμοποιούν εκφράσεις "καταχρηστικές" και "παραπλανητικές" όσο αφορά τις γνώμες που εξέφρασε ένας Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών σε ένα υπόμνημα που έστειλε στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Στο υπόμνημα αυτό, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρούσα νομική πρακτική, οι ενδιαφερόμενοι δεν είναι υποχρεωμένοι κάθε φορά να αποκαλύπτουν τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η προσφυγή θα έπρεπε να απορριφθεί ως καταχρηστική.

16. Οι προσφεύγοντες επιβεβαιώνουν ότι εκπροσωπούνται από το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι. Εκπλήσσονται από το γεγονός ότι η Κυβέρνηση αμφισβητεί την εγκυρότητα της εκπροσώπησης τους αφού στο παρελθόν το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι εκπροσώπησε προσφεύγοντες σε ένα μεγάλο αριθμό διαδικασιών ενώπιον του Δικαστηρίου.

17. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι όπως ρητά αναφέρεται στο έντυπο της προσφυγής, οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι, μη κυβερνητική οργάνωση η οποία παρείχε πραγματική νομική αρωγή στους προσφεύγοντες (δείτε με την έννοια αυτή, Λαβίδα και άλλοι κ. Ελλάδα, αρ. 7973/10, παράγραφος 86, 30 Μαΐου 2013). Προκύπτει επίσης από τα έγγραφα που υπέβαλλαν οι προσφεύγοντες στο Δικαστήριο ότι γι' αυτούς υπογράφει ο πρώτος προσφεύγων ως διευθυντής της ανωτέρω αναφερόμενης μη κυβερνητικής οργάνωσης. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η ένσταση της Κυβέρνησης που αφορά την εκπροσώπηση των προσφευγόντων πρέπει να απορριφθεί.

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μπορεί να υπάρξει κατάχρηση του δικαιώματος προσφυγής όταν ο προσφεύγων χρησιμοποιεί, στην επικοινωνία του με το Δικαστήριο, εκφράσεις ιδιαίτερα προσβλητικές, υβριστικές, απειλητικές ή προκλητικές- είτε είναι εναντίον της εναγόμενης κυβέρνησης, του υπαλλήλου της, των αρχών του εναγόμενου Κράτους, του ίδιου του Δικαστηρίου, των δικαστών του, του γραμματέα του ή των υπαλλήλων αυτού (Duringer et Grunge κ. Γαλλίας (Δεκέμβριος), αρ. 61164/00 και 18589/02,

ΕΔΔΑ 2003-II (αποσπάσματα). Δεν αρκεί ώστε η γλώσσα του προσφεύγοντος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, SERVICE DE
TRADUCTION

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No Φ.092.22/6044

να είναι απλά ζωντανή, αμφιλεγόμενη ή σαρκαστική. Πρέπει να υπερβαίνει "τα όρια μίας φυσιολογικής, πολιτικής και νόμιμης κριτικής" για να χαρακτηριστεί ως καταχρηστική (Di Salvo κ. Ιταλίας (Δεκέμβριος), αρ. 16098/05, 11 Ιανουαρίου 2007).

19. Στη προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι όροι που χρησιμοποίησαν οι προσφεύγοντες σχετικά με το περιεχόμενο του εν λόγω υπομνήματος αποτελούν αξιολογικές κρίσεις για να εκφράσουν την διαφωνία τους για τον τρόπο με τον οποίο η δικαστική πρακτική εκπροσωπείται από τον Εισαγγελέα στο επίμαχο θέμα. Στα μάτια του Δικαστηρίου, οι εν λόγω όροι δεν είναι ούτε υβριστικοί ούτε προκλητικοί (δείτε κατά την έννοια αυτή, Alexanian κ. Ρωσίας, αρ. 46468/06, παράγραφοι 117-118, 22 Δεκεμβρίου 2008). Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση της Κυβέρνησης η οποία προέρχεται από τον καταχρηστικό χαρακτήρα της παρούσας προσφυγής.

20. Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει, επιπλέον, ότι αυτές οι αιτιάσεις δεν είναι προδήλως αβάσιμες με την έννοια του άρθρου 35, παράγραφος 3 α) της Σύμβασης. Επισημαίνει άλλωστε ότι αυτές δεν προσκρούουν σε κανένα άλλο λόγο απαράδεκτου. Επομένως, πρέπει να κηρυχθούν παραδεκτές.

B. Επί της ουσίας

21. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει κυρίως ότι η επιλογή μεταξύ διαφόρων τύπων όρκων ή επίσημων διαβεβαιώσεων που προβλέπει το άρθρο 220, παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, δεν συνεπάγεται αναγκαστικά ότι το αρμόδιο δικαστικό όργανο υποχρεώνει τον ενδιαφερόμενο να αποκαλύψει κάθε φορά εάν είναι ή όχι ορθόδοξος χριστιανός. Η Κυβέρνηση επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με την δικαστική πρακτική, ο ποινικός δικαστής δεν καλεί τον ενδιαφερόμενο να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους δεν επιθυμεί να ορκισθεί. Αυτός δεν έχει παρά να επιλέξει μεταξύ του θρησκευτικού και του πολιτικού όρκου για να εκπληρώσει τα καθήκοντα του στο πλαίσιο της ποινικής δίκης. Προσθέτει ότι δεν προκύπτει από την απόφαση 185/2009 του Πλημμελειοδικείου Αθηνών ότι ο πρώτος προσφεύγων υποχρεώθηκε να αποκαλύψει τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις.

No Φ.092.22/6044

22. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι εξέτασε ήδη, τρεις φορές, προσφυγές που ασκήθηκαν από κάποιους προσφεύγοντες στην παρούσα υπόθεση, οι οποίες αφορούσαν επίσης την ορκοδοσία σε προηγούμενες ποινικές δίκες προηγούμενες από αυτές της συγκεκριμένης περίπτωσης (Δ. και λοιποί κ. Ελλάδα, αρ. 42837/06, 3237/07, 3269/07, 35793/07 και 6099/08, 3 Ιουνίου 2010, Δ. και λοιποί κ. Ελλάδα (αρ. 2), αρ. 34207/08 και 6365/09, 3 Νοεμβρίου 2011, Δ. και λοιποί κ. Ελλάδα (αρ. 3), αρ. 44077/09, 15469/10 και 41345/10, 8 Ιανουαρίου 2013). Στις αποφάσεις αυτές, αποφάνθηκε επί παρόμοιων θεμάτων με αυτά που εγείρει η παρούσα υπόθεση όσο αφορά τα άρθρα 9 και 13 της Σύμβασης και διαπίστωσε την παραβίαση αυτών των διατάξεων (Δ. και λοιποί, παράγραφος 88, Δ. και λοιποί (αρ. 2), παράγραφος 36, Δ. και λοιποί κ. Ελλάδα (αρ. 3), παράγραφοι 17-23, προαναφερόμενες αποφάσεις).

23. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ιδιαίτερα ότι στις ανωτέρω ειρημένες αποφάσεις έκρινε ότι υπήρξε επέμβαση στην άσκηση της θρησκευτικής του ελευθερίας από τους προσφεύγοντες, η οποία προστατεύεται από το άρθρο 9 της Σύμβασης. Παραδέχθηκε ότι οι αρμόδιες δικαιοδοσίες είχαν θεωρήσει, για λόγους αρχής, τους προσφεύγοντες ως χριστιανούς ορθόδοξους και ότι όφειλαν να αναφέρουν, είτε στην ακρόαση είτε *in camera*, ότι δεν ανήκαν στην θρησκεία αυτή, και σε κάποιες επαναλήψεις, ότι ήταν άθεοι ή ενός άλλου θρησκεύματος για να προβούν στην διαγραφή του τυποποιημένου κειμένου στα πρακτικά (Δ. και λοιποί, παράγραφος 80, και Δ. και λοιποί (αρ. 2), παράγραφος 29, προαναφερόμενες αποφάσεις).

24. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε γεγονότα ή επιχειρήματα που να μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικό συμπέρασμα σχετικά με την αναλογικότητα της επέμβασης στην θρησκευτική ελευθερία του πρώτου προσφεύγοντα στην παρούσα περίπτωση. Εν ολίγοις, και υπό το φως των ανωτέρω, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα του στις αποφάσεις Δ. και λοιποί, Δ. και λοιποί (Αρ. 2), και Δ. και λοιποί (αρ. 3) (προαναφερόμενες, παράγραφοι 88, 35 και 22 αντίστοιχα) και εκτιμά ότι

No Φ.092.22/6044

δηλαδή τα άρθρα 218 και 220 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, επέβαλλαν στον πρώτο προσφεύγοντα την αποκάλυψη των θρησκευτικών του πεποιθήσεων προκειμένου να κάνει μία πολιτικό όρκο, γεγονός το οποίο παραβίασε την θρησκευτική του ελευθερία. Το Δικαστήριο καταλήγει ότι η επίδικη επέμβαση δεν ήταν δικαιολογημένη κατ' αρχήν και αναλογική με τον επιδιωκόμενο στόχο.

25. Τέλος όσο αφορά το άρθρο 13 της Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στις εκτιμήσεις του στις προαναφερόμενες αποφάσεις (δείτε, Δ. και λοιποί, παράγραφος 68, Δ. και λοιποί (αρ. 2), παράγραφος 36, και Δ. και λοιποί (αρ. 3), παράγραφος 23). Επισημαίνει επίσης ότι η Κυβέρνηση δεν εξέτασε καμία άλλη προσφυγή την οποία ο πρώτος προσφεύγων θα μπορούσε να ασκήσει προκειμένου να έχει την επανόρθωση της ισχυριζόμενης παραβίασης του άρθρου 9 της Σύμβασης και ότι οι εν λόγω διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιήθηκαν μετά τα επίδικα γεγονότα. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο καταλήγει ότι το Κράτος παρέλειψε επίσης τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 13 της Σύμβασης.

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση των άρθρων 9 και 13 της Σύμβασης όσο αφορά τον πρώτο προσφεύγοντα.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

26. Επικαλούμενοι το άρθρο 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τον παράνομο χαρακτήρα της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Ιδιαίτερα, ισχυρίζονται ότι η ετυμηγορία του πλημμελειοδικείου είχε αθωώσει τους κατηγορούμενους χωρίς καμία αιτιολογία. Προσθέτουν ότι η δημοσίευση της απόφασης 185/2009 η οποία φέρει την πλήρη αιτιολογία του αρμόδιου δικαστηρίου, έλαβε χώρα με καθυστέρηση πολλών ημερών, δηλαδή στις 24 Φεβρουαρίου 2009. Επιπλέον, επικαλούμενοι το άρθρο 14 συνδυασμένο με το άρθρο 8 και 13 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι το εσωτερικό δίκαιο δεν προβλέπει πραγματική προστασία για τα πρόσωπα που αποτελούν μέρος φυλετικών ή εθνοτικών μειοψηφιών και τα οποία είναι θύματα, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, ομιλίας που διακινεί το φυλετικό μίσος.

Επί του παραδεκτού

27. Σχετικά με την αιτίαση που απορρέει από το άρθρο 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο σημειώνει, εν πρώτοις, ότι όσο αφορά το ποινικό του μέρος, η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται όταν μία "κατηγορία σε ποινικά θέματα στρέφεται εναντίον (ενός προσώπου)". Στο μέτρο που ο πρώτος προσφεύγων συμμετείχε στην εν λόγω ποινική διαδικασία ως μάρτυρας, δεν έχει την ιδιότητα του "θύματος" με την έννοια του άρθρου 34 της Σύμβασης και η παρούσα αιτίαση, στο μέτρο που την εγείρει ο τελευταίος, πρέπει λοιπόν να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35, παράγραφος 4.

28. Σχετικά με την δεύτερη προσφεύγουσα, η οποία παραστάθηκε ως πολιτικώς ενάγουσα για ποσό τριάντα Ευρώ, η αιτιολογία της απόφασης 185/2009 του Πλημμελειοδικείου Αθηνών δεν είναι αυθαίρετη. Επιπλέον, δεν αποδεικνύεται ότι η δημοσίευση της απόφασης η οποία φέρει τον πλήρη συλλογισμό του δικαστηρίου, μετά την προφορική εκφώνηση της ετυμηγορίας, περιόρισε, κατά κάποιον τρόπο, τα διαδικαστικά δικαιώματα της δεύτερης προσφεύγουσας. Συνεπώς, αυτό το μέρος της αιτίασης που απορρέει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35, παράγραφοι 3 και 4 της Σύμβασης.

29. Ακόμη, σχετικά με τις υπόλοιπες αιτιάσεις, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων που έχει στην κατοχή του και στο μέτρο που είναι αρμόδιο για να εκδικάζει διατυπωμένους ισχυρισμούς, το Δικαστήριο δεν επεσήμανε καμία προφανή παραβίαση των διατάξεων της Σύμβασης που επικαλούνται.

30. Προκύπτει ότι αυτό το μέρος της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35, παράγραφοι 3 α) και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 41 ΚΑΙ 46 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

31. Τα άρθρα 41 και 46 της Σύμβασης ορίζουν ως ακολούθως:

" Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των

Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, SERVICE DE
TRADUCTION

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No Φ.092.22/6044

Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση".

Άρθρο 46

" 1. Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συμμορφώνονται προς τις οριστικές αποφάσεις του Δικαστηρίου επί των διαφορών στις οποίες είναι διάδικοι.

2. Η οριστική απόφαση του Δικαστηρίου διαβιβάζεται στην Επιτροπή των Υπουργών που εποπτεύει την εκτέλεση της εν λόγω απόφασης.

...".

A. Ζημιά

32. Ο πρώτος προσφεύγων καλεί το Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 46 της Σύμβασης, να κάνει συγκεκριμένες συστάσεις στη Κυβέρνηση προκειμένου να τροποποιήσει την διαδικασία ορκοδοσίας στο πλαίσιο της ποινικής δίκης. Επιπροσθέτως, απαιτεί 1.000 Ευρώ ως ηθική αποζημίωση που υπέστη λόγω της παραβίασης της θρησκευτικής του ελευθερίας και της απουσίας πραγματικής προσφυγής στο θέμα αυτό.

33. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διαπίστωση παραβίασης αποτελεί από μόνη της επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική ζημιά που υπέστη

34. Σχετικά με την αίτηση του πρώτου προσφεύγοντα δυνάμει του άρθρου 36 της Σύμβασης, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι μέσω των άρθρων 39 και 109 του νόμου 4055/2012 ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 2 Απριλίου 2012, το εναγόμενο Κράτος προέβη αντίστοιχα στην τροποποίηση των άρθρων 217 και 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και στην κατάργηση του άρθρου 220 του ίδιου κώδικα. Ιδιαίτερα, προκύπτει από τη νέα διατύπωση των άρθρων 217 και 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ότι ένας μάρτυρας δεν είναι υποχρεωμένος να παρέχει πληροφορίας για το θρήσκευμα του στο δικαστήριο πριν την ακρόαση του και κατά το άρθρο 408 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, μπορεί εφεξής, κατά το δοκούν και χωρίς άλλη προϋπόθεση, να επιλέξει μεταξύ θρησκευτικού και πολιτικού όρκου (δείτε παράγραφοι 11 και 12 ανωτέρω).

No Φ.092.22/6044

35. Σε ό,τι αφορά το αίτημα του πρώτου προσφεύγοντος στη βάση του άρθρου 41 της Σύμβασης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η παρούσα υπόθεση εγείρει ζητήματα όμοια με εκείνα που τέθηκαν στις προαναφερόμενες αποφάσεις Δ. και λοιποί και Δ. και λοιποί (αριθ. 2 και 3), των οποίων ο πρώτος προσφεύγων ήταν επίσης μέρος. Επιπλέον, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο προσφεύγων είναι ο διευθυντής του Ελληνικού Παρατηρητηρίου Συμφωνιών του Ελσίνκι, μίας μη κυβερνητικής οργάνωσης που δραστηριοποιείται στο πεδίο της προάσπισης των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Τόσο από τις προσφυγές του όσο και από τα αιτήματά του για δίκαιη ικανοποίηση προκύπτει ότι μέσω της κατάθεσης πολυάριθμων προσφυγών επί των οποίων το Δικαστήριο έχει ήδη εγκύψει στο πλαίσιο των προαναφερόμενων υποθέσεων Δ. και λοιποί, Δ. και λοιποί (αριθ.2 και 3) και της παρούσας, ο προσφεύγων στόχευε, κατά κύριο λόγο, στην τροποποίηση της διαδικασίας ορκοδοσίας στο πλαίσιο της ποινικής δίκης. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η διαπίστωση παραβίασης των άρθρων 9 και 13 της Σύμβασης αποτελεί από μόνη της μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για οποιοδήποτε ηθική βλάβη που ενδεχομένως υπέστη ο προσφεύγων.. Τούτο ισχύει ακόμη περισσότερο καθώς, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, μέσω του νόμου αριθ. 4055/2012, το εναγόμενο Κράτος έλαβε πράγματι γενικά μέτρα με σκοπό να καταστήσει το νομοθετικό πλαίσió του συμβατό προς τους συλλογισμούς του Δικαστηρίου στις προαναφερόμενες αποφάσεις Δ. και λοιποί και Δ. και λοιποί (αριθ.2).

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

36. Οι προσφεύγοντες ζητούν από κοινού το συνολικό ποσό των 500,00 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζουν προς στήριξη του αιτήματός τους μία λεπτομερή απόδειξη εξόδων στο όνομα του Ελληνικού Παρατηρητηρίου Συμφωνιών του Ελσίνκι. Ζητούν από το Δικαστήριο να διατάξει την καταβολή του εν λόγω ποσού απευθείας στο λογαριασμό του εκπροσώπου τους, το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι.

37. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

No Φ.092.22/6044

38. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ένας προσφεύγων δεν μπορεί να επιτύχει την καταβολή των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του παρά στο μέτρο που αποδεικνύεται η πραγματικότητα, η αναγκαιότητα και ο εύλογος χαρακτήρας του ύψους τους (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Nada κ. Ελβετίας* [GC], αριθ. 10593/08, § 243, 12 Σεπτεμβρίου 2012). Λαμβανομένων υπόψη των εγγράφων που έχει στην κατοχή του, των προαναφερόμενων κριτηρίων και των σκέψεων του Δικαστηρίου επί της δίκαιης ικανοποίησης ως προς την ενδεχομένως προκληθείσα ηθική βλάβη, το Δικαστήριο επιδικάζει στον πρώτο προσφεύγοντα το ποσό των 500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται από εκείνον ως φόρος. Το ποσό αυτό θα καταβληθεί στον τραπεζικό λογαριασμό του εκπροσώπου του, το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι (βλέπε προαναφερόμενη απόφαση Δημητράς και λοιποί (αριθ.2), § 46).

Γ. Τόκοι υπερημερίας

39. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ

1. Κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή όσο αφορά τον πρώτο προσφεύγοντα ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από τα άρθρα 9 και 13 της Σύμβασης που αφορούν την υποχρέωση να αποκαλύψει τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του κατά την διαδικασία ορκοδοσίας ενώπιον του Πλημμελειοδικείου και την απουσία ενδίκου μέσου μέσω του οποίου θα είχε μπορέσει να προβάλει την αιτίαση του την ελκόμενη από την προσβολή της θρησκευτικής ελευθερίας του, και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 9 της Σύμβασης.

3. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.

4. Αποφαίνεται ότι η παρούσα απόφαση συνιστά από μόνη της μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που ενδεχομένως υπέστη ο πρώτος προσφεύγων.

No Φ.092.22/6044

5. Αποφαίνεται

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον πρώτο προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες, πεντακόσια ευρώ (500,00 Ευρώ) για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από αυτόν, ποσό το οποίο θα καταβληθεί στον τραπεζικό λογαριασμό του εκπροσώπου του, το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι,

β) ότι από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκο υπολογιζόμενο με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

6. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα και μετά κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 2 Οκτωβρίου 2014 σε εφαρμογή του άρθρου 77, παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού.

<i>Soren Prebensen</i> Αναπληρωτής Γραμματέας	<i>Mirjana Lazarova Trajkovska</i> Πρόεδρος
--	--

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο γαλλικό υπηρεσιακό έγγραφο.

Αθήνα, 17-11-2014

Η μεταφράστρια Γ. ΠΑΛΛΑ